

Lærdal kommune

Sakspapir

Saksnr.	Utval	Møtedato
114/20	Formannskapet	04.06.2020

Sakshandsamar: Knut Fredrik Øi **Arkiv:** K2-K40 **Arkivsaksnr.** 20/353 - 9

Søknad om bestandsplan for hjort 2020-2022 i Lærdal, samt støtte til drift av bestandsplanområdet

Kort samandrag:

Styret i Lærdal bestandsplanområde for hjort søker om ny bestandsplan for perioden 2020-2022. Hovudmålet er ein ytterlegare reduksjon av hjortebestanden, mot målet om at hjortebestanden i Lærdal skal ned under halve storleiken av 2016-nivået. Dette for å redusera sannsynligheten for smittespreiing av skrantesjuke frå Nordfjella sone 1 og over på andre artar av hjortevilt.

Styret søker også om 40 000 kr i årleg støtte til drift av Lærdal bestandsplanområde i planperioden.

Rådmannen si tilråding:

I medhald av *Forskrift om forvaltning av hjortevilt §16*, godkjenner Lærdal kommune omsøkt bestandsplan med følgjande endringar i punkt 6.1:

- Målet for felling i henholdsvis 2020, 2021 og 2022 skal vera 550, 450 og 350 hjort.
- Det er ingen begrensning på flytting av fellingsløyve mellom åra i planperioden

I medhald av *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort og Lærdal kommune - retningslinjer for bruk av viltfondet*, løyver Lærdal kommune årleg 40 000 kr til Lærdal bestandsplanområde for hjort til drift, totalt 120 000 kr. Utbetalinger skal skje frå det kommunale viltfondet etter framsyning av godkjent rekneskap.

Saka er vurdert etter *Naturmangfoldlova*.

04.06.2020 Formannskapet

Røysting:

Tilrådinga frå rådmannen vart samrøystes vedteken.

FS-114/20 Vedtak:

I medhald av *Forskrift om forvaltning av hjortevilt §16*, godkjenner Lærdal kommune omsøkt bestandsplan med følgjande endringar i punkt 6.1:

- Målet for felling i henholdsvis 2020, 2021 og 2022 skal vera 550, 450 og 350 hjort.
- Det er ingen begrensning på flytting av fellingsløyve mellom åra i planperioden

I medhald av *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort og Lærdal kommune - retningsliner for bruk av viltfondet*, løyver Lærdal kommune årleg 40 000 kr til Lærdal bestandsplanområde for hjort til drift, totalt 120 000 kr. Utbetalinga skal skje frå det kommunale viltfondet etter framsyning av godkjent rekneskap.

Saka er vurdert etter *Naturmangfoldlova*.

Vedlegg:

Bestandsplan og søknad om driftstøtte
søknad om driftstøtte 2020- 2022

Bestandsplan Lærdal 2020-2022

Relevante dokument i saka

Aktuelle lover, forskrifter, avtalar m.m.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort

Lærdal kommune - retningsliner for bruk av viltfondet

Saksutgreiing

Skrantesjuke (CWD) vart oppdaga på villrein i Nordfjella sone 1 i 2016. Etter dette har forvaltning av hjortevilt i områda kring Nordfjella vore fokusert på omsynet til denne sjukdommen. Miljødirektoratet/Mattilsynet har bedt alle dei 15 kommunane kring Nordfjella

(«Nordfjella-regionen») om meir enn å halvera bestandane sine av hjort og elg i høve 2016-nivået, for å forhindra smittespreiing av skrantesjuka. Lærdal og Aurland er bedt om å redusera ytterlegare. Meir enn halvvering av hjort- og elgbestandane er difor å sjå på som eit av dei kommunale måla for hjorteforvaltninga fram til 2023 (førebels tidspunkt for friskmeldning).

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) har, på oppdrag frå Miljødirektoratet, gjort eit forsøk på å estimera bestandsstorleiken for hjort og elg i Nordfjella-regionen (NINA-rapport 1667). I tillegg har dei kome med forslag til avskytningsplan for å halvvera bestandane i løpet av jaktsesongane 2019 og 2020. I Lærdal kommune har ein felt vesentleg meir hjort enn anbefalingane til NINA. Våren 2020 kom NINA med ein statusrapport etter at fellingsresultata for sesongen 2019 var ferdig (NINA-rapport 1813). Konklusjonen deira er at Lærdal kommune er i rute med bestandsreduksjonen og bør leggja opp til ein felling på 317 hjort i 2020 og 208 hjort i 2021.

Rådmannen er diverre ueinig i denne konklusjonen. Truleg gjorde rekordtakket i 2017 og den påfølgjande vinteren 2017/18 eit vesentleg innhogg i hjortebestanden. Det er all grunn til å tru at bestanden i 2018 var lågare enn før jakt i 2017. Indeksen «sett-hjort per jegerdag» var lågare, samstundes som at signalane frå jakttrettshavarane også var tydeleg på at det var mindre hjort å sjå i 2018. Imidlertid har både vårteljingstala og sett-hjort-tala auka etter 2018, noko som kan indikera at bestanden igjen er i vekst, framfor å verta ytterlegare redusert etter jakttuttaket i 2018 og 2019.

Arbeidsmengda til styret i Lærdal bestandsplanområde for hjort har auka betrakteleg etter at skrantesjuka vart oppdaga. Styret søker difor om å auka den årlege støtta til drift frå 25 000 kr til 40 000 kr.

Økonomiske konsekvensar

Saldo på viltfondet i Lærdal var pr 31.12.2019 ca 220 000 kr. Fallingsavgifta står for det vesentlige av inntekt på fondet. Denne har dei siste åra vore snaut 150 000 kr. Utgiftene frå viltfondet er i hovudsak støtte til bestandsplanområdet og handsaming av trafikkskadd vilt. Dette varierer litt, men er i gjennomsnitt om lag 80 000 kr (avtale med Årdal Jeger- og Fisk sin ettersøksring). Om ein auker støtta til drift av Lærdal bestandsplanområde for hjort til 40 000 kr, vil framleis viltfondet ha høgare inntekter enn dei normale «utgiftene», og kan difor også støtta andre tiltak, som til dømes førebyggjande hjortegjerding.

Vurdering

I det følgjande vert søknaden om bestandsplan (a) og søknad om støtte til drift av Lærdal bestandsplanområde (b) vurdert:

a. Bestandsplan

Lærdal kommune bør ha som mål å meir enn halvvera hjortebestanden i høve 2016-nivået. Det er neppe mange andre plassar kor so mange «kloke hoder» har forsøkt å meina noko om kor mykje hjort det er som i Lærdal. Ein kan då kanskje seia at kunnskapsgrunnlaget (jamfør *Naturmangfoldlovas* § 8) er tålelig godt. Men likevel er det indikasjonar på at estimatene i beste fall er temmelig upresise, og truleg solide underestimater. Ei heller kan ein med godt fagleg belegg påstå at ein ved å halvvera bestanden i Lærdal kan eliminerer sjansen for smittespreiing. Så lenge det er hjort som nyttar tidlegare villreinareal i Nordfjella sone 1, vil det vera ein sjans for at hjorten kan verta smitta gjennom miljøet. Konsekvensane av dette er potensielt katastrofale, både lokalt, regionalt og i verste fall nasjonalt/internasjonalt. Det er difor på sin plass å leggja vekt på føre-var-prinsippet i saka om bestandsreduksjon (jamfør *Naturmangfoldlovas* § 9). Det vil openbart vera tryggare å redusera bestanden «for mykje» enn «for lite». Eit rimeleg konkret mål må ein likevel søkja å definera. Om ein ser på talmaterialet i vårteljingane, ser det ut som at maks-teljinga som gjennomsnitt for 2019-20, er om lag 34% lågare enn snittet for 2015-17. Tilsvarande tydar indeksen «sett-hjort per jegerdag» på 37% reduksjon (snittet 2018-19 mot 2015-17). Me kan også leggja til grunn ein solid antakelse om at bestanden av hjort i Lærdal i 2019 produserte om lag like mange hjort som det vart felt under jakta i 2019 (felte kalvar + talte kalvar våren 2020 + kalvar som ikkje var talt). Det har då truleg ikkje vore noko signifikant endring i bestandsstorleik mellom 2019 før jakt og 2020 før jakt. Truleg er hjortebestanden i Lærdal no mellom 30 og 40% lågare enn i 2016. Lærdal er altså godt på veg, men ikkje heilt i mål.

Omsøkt bestandsplan har som hovudmål å redusera bestanden av hjort i Lærdal ytterlegare. Det målet harmonerer med Lærdal kommune sitt mål. Spørsmålet er då kor mykje hjort som må fellast for at målet skal nås? I planen er målet ei årleg felling på om lag 450 hjort i tre år, totalt 1350 hjort i planperioden (2020-22). Lærdølene har vorte veldig bevisste og flinke til å fella mykje kalv og ungdyr. Det er særsla bra for generell styrking av kvaliteten i bestanden. Men det krever også at fleire hjort må fellast for at ikkje bestanden skal veksa. Omsøkt bestandsplan legg opp til ein reduksjon i tal fellingsløyve, frå eit løyve på 250 daa til ein blanding av eit løyve på 400 daa og eit løyve på 600 daa (geografisk skilje basert på fellingsprosent dei siste åra). Med denne modellen vil tal fellingsløyve verta omlag 800 årleg i Lærdal (heile kommunen – ikkje berre valda som er medlem i bestandsplanområdet). Om ein legg til grunn ei felling på 450 hjort, vil fellingsprosenten vera ca 60. Altså teknisk sett rikeleg med løyve.

Rådmannen meiner at ei felling på 1350 hjort i planperioden truleg vil bidra til reduksjon. Men sjansen for at dette skal lykkast vil auka om ein rokkerer om på måla for felling i planperioden. Om ein legg til grunn at bestanden no produserer 450 hjort, må det fellast meir enn dette fyrste året i planperioden. Det vil truleg vera tryggare å ha som mål å fella 550 hjort i 2020, 450 hjort i 2021 og 350 hjort i 2020. Total felling vil då også vera 1350 hjort, men sjansen for at det faktisk bidrar til ytterlegare bestandsreduksjon er høgare enn ved å sikta på 450 hjort årleg. Om ein skal klara dette med det omsøkte løyvetala, vil det vera hensiktsmessig å disponera fellingskvota for heile planperioden samtidig, og kunna nytta

større delar av kvota fyrste året, og så brukta litt færre løyve i 2021 og 2022.

Konklusjon bestandsplan:

Rådmannen tilrår å godkjenna omsøkt bestandsplan, under forutsetjing av at punkt 6.1 vert endra til å ha som mål å fella henholdsvis 550, 450 og 350 hjort i 2020-22. Det bør då ikkje vera nokon begrensning på flytting av fellingsløyve mellom åra i planperioden for å kunna nå desse måla utan eit lågare minsteareal enn omsøkt.

b. Støtte til drift av Lærdal bestandsplanområde for hjort

Arbeidet som styret i Lærdal bestandsplanområde gjer, er viktig av fleire grunnar. Dels utarbeider dei bestandsplanane som beskriver fordeling av løyver, kategori løyver og mål om struktur i bestanden. Styret har også ansvaret for å skaffa viktig datamateriale til hjorteforvaltninga. Vårteljingane er det til dømes styret som organiserer. Viktigst av alt er likevel at Lærdal bestandsplanområde er ein organisasjon som forener dei aller fleste grunneigarar i Lærdal og som på den måten gjer at det er større sannsynlegheit for at dei måla som vert definert, faktisk vert nådd. I samband med påvisninga av skrantesjuke på villrein i sone 1 har arbeidsmengda til styret auka mykje. Det er no heilt andre behov for kontinuerlig oppfølgjing av mål og verkemiddelbruk. Ein viktig suksessfaktor i hjorteforvaltninga i Lærdal er difor å ha eit motivert og fungerande styre, med tilstrekkeleg kapasitet. Støtte til drift av bestandsplanområder er eit hovudformål for viltfondet, jamfør både *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort og Lærdal kommune - retningslinjer for bruk av viltfondet*. Slik støtte skal handsamast politisk når summane er over 5000 kr. Det er økonomisk spelerom i viltfondet til å auka støtta til drift av Lærdal bestandsplanområde for hjort. Rådmannen tilrår å auka støtta til 40 000 kr årleg i planperioden, totalt 120 000 i åra 2020-22.